

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

2025 рік

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

№ 07(404)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

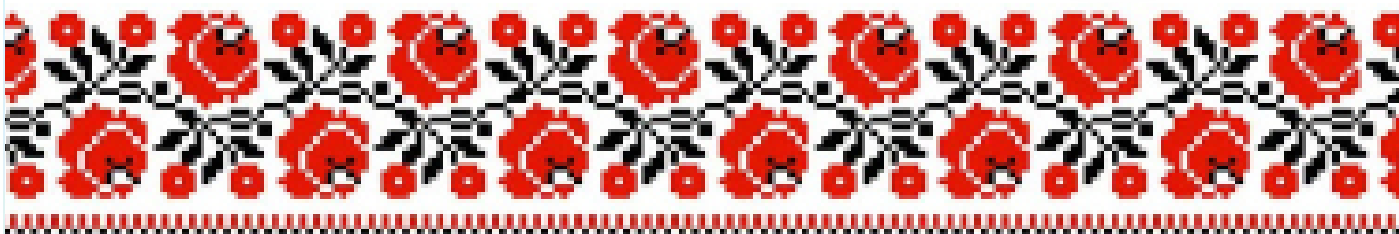
*"Загублене життя. Нотатки із
щоденника війни" Невигадана
і болюча історія в цьому номері
журналу.*

“У всіх народів мова — це засіб спілкування, у нас це — фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох — це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» — незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.
Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № І-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У США: Promethean's Retort P.O.Box 35
Lyndhurst, N.J. 07071-0035 USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Верстка\дизайн
журналу *“CatArt”*
Видавець
Видавничо-поліграфічний
центр
вул. Воскресенська, 11
49000 місто Дніпро
Україна

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Тому наш низький уклін тим, хто допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину. Зокрема, **родині добродійки Галини Степанівни Грушецької з Чикаго**, котра у черговий раз офірувала кошти для потреб нужденних стареньких в Україні. А також **пані Валентині Глух (Breckville, OH.)**, яка так само сягнула особистої кишені заради турботи про літніх людей. Сердечне спасибі тим, хто першим відгукнувся у цей суворий час, на культурологічний проєкт, спрямований на нашу перемогу. Художньо- публіцистичний збірник “ Українська мати і війна” готується до друку у видавництві Всеукраїнського щомісячника «Бористен». Це розповіді про наших славних матерів, які не просто підтримали синів і дочок стати у обороні Вітчизни,

врятували своїх малолітніх дітей та підлітків від московської неволі і жахів війни, а й загартували у пору смертельної небезпеки власну силу духу. Ось ця шляхетна листа!

Марина Дмитрівна Грушецька з Чикаго (США)
збірка рунмами Світання
Свириденко зі штату Конектікут (США) :

Даррік Джірдді
Романна і Павло Черепаха
Лада-Наталя Свириденко
Лаурі Пфілліс (американка)
рунмама Ліда Гуляк-Рубан
рунмама Світання Свириденко-Черепаха

Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною.
Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

Влас. інформ.

----- Зміст -----

Стор.1 Адреси доброти

Стор.2-4 КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО У ЗСУ

Стор.5-8 Загублене життя. Нотатки із щоденника війни.

Стор.9-10 ВИПУСКНИЙ ВЕЧІР У СИРАКУЗАХ – ВЕЛИКА ПОДІЯ!

Стор. 11- 12 Рішення Трампа щодо війни в Україні

Стор.13-17 Єдиний спосіб

Стор.18 Колонка редактора

Стор.19 Молитва за дітей до Бога Творця

Стор.20-26 Наша Церква

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

«Актуально»

КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО У ЗСУ

Фідель Сухоніс "Берегині України"
Художньо-публіцистичний збірник
Дніпро "Журфонд" 2025, стр. 235

Художньо-публіцистичний збірник "Берегині України", який упорядкував і видав у Дніпрі головний редактор журналу "Бористен" Фідель Сухоніс, нагадує мені велику книгу "Українки в світі" що вийшла в Києві під редакцією проф. Валентини Борисенко 2004 року.

Ця книга присвячується визначним жінкам – вірним донькам України, а публікація "Берегині України" – це поетичний образ української жінки жорстокої воєнної сучасності, жінки небезпечних років боротьби Українського Народу з російською ордою, що напала на нашу вільну державу щоб знову поневолити волелюбний народ і навіть знищити нашу національну ідентичність.

В обороні своєї держави наш народ виявив і продовжує виявляти велику стійкість, завзяття і винахідливість, велике героїство своїх найкращих синів і дочок. Саме їм оцим жінкам патріоткам – берегиням нашого народу, які відважно стали в ряд всенародної боротьби українців зі споконвічним ворогом у рядах Збройних сил України та в допоміжних структурах спротиву

і присвячена ця публікація. Під цю пору в рядах ЗСУ та в допоміжних структурах воюють понад 62 тисячі українок.

У збірнику Ф. Сухоніса знаходимо різноманітні літературні та журналістські жанри, документальні оповідання, нариси, есеї, інтерв'ю, вірші та спогади. Це ж бо книжка сьогодення, публікація дуже актуальна в наші буремні дні війни. Книжка вийшла завдяки фінансовій підтримці фундації "Прометейв отвіт" у США та завдяки поодиноким жертводавцям. За словами упорядника, у книжці "оспіваний поетичний образ української жінки – берегині". Видання "покликане бути одним із численних чинників героїзації наших захисниць, стати яскравою ілюстрацією всенародної боротьби українців зі споконвічним ворогом". Війна з Росією мобілізувала на боротьбу в обороні Батьківщини всіх патріотів – і чоловіків, і жінок, а між ними чимало юнаків і дівчат. Свої спостереження та висновки гарно висловив у вступній статті до книжки Анатолій Поповський – доктор філологічних наук Дніпровського державного університету внутрішніх справ. Він м.ін. пише.: "... наш народ ціною свого життя не одне століття торував шлях до незалежності, яку здобув лише на зламі ХХ – ХХІ ст., позбувшись 270-річних колоніальних пут підступної імперії зла культивованого "руського мира." На думку д-ра А. Поповського, рецензована публікація, що присвячена українському жіноцтву в Збройних силах України, -- не остання. Її вагомість у тому, що вона дає початок подібним публікаціям, мовляв, "січеславська ініціатива

поширяться в усі куточки України, то можна собі уявити, якою великою і повчальною буде літописна пам'ятка для нині суущих і наступних поколінь". Треба вірити, що так і буде. Цього вимагає дійсність, потреба часу. Українська жінка і дівчина на це заслуговують. Д-р. А. Поповський наводить багато зразків героїства українського жіноцтва, наприклад поетичні слова Любови Костянець:

**Молилася і ждала: "Світе мій,
Ось вже вдяглись у біле наші вишні,
Не радує краса, та й зведення
невтішні".
... І завтра вже вона іде у перший
бій.**

До збірника ввійшли різножанрові твори 26 авторів. У них змальовано благородний образ української жінки- берегині, жінки-воїна, де девізом відлунює вислів Євгена Сверстюка, яким закінчує свої повчальні висновки шановний автор своєї розумної вступної статті: "Якщо нація, яка обороняє свій край, є мобілізована духовно, то таку націю неможливо перебороти. Один у полі воїн – це перше гасло кожної людини, кожен має бути воїном і воювати там, де може бути успішним і не перекладати свою роботу на інших".

У збірнику читач знайде інформації про багато цікавих людей, особливо жінок, які розповідають про себе, про свій душевний біль, свої мрії та сподівання, що їх змінила війна; свою працю для добра ближнього, свою боротьбу з ворогом, який хоче взяти нас у своє рабство; про свою працю для добра Батьківщини. Володимир Кільченевський м.ін. пише: "Умісті Дніпро формувалися добровольчі батальйони. Хлопці знайомі ще з Хрещатика по роботі проповідування українства в місті, записувалися добровольцями, йшли відвойовувати шахтарський край. Катя роздобула однострій і теж зібралася йти на визволення Донбасу від сепаратистів і колаборантів".

Про жертовну та невпинну працю дівчат і жінок - добровольців написано доволі багато

та ніколи не забагато. Вони ж бо заслуговують на добре слово, на пошану, на нашу гордість із них. Ірина Іваськів м.ін. пише: "По обіді Дарина зайнялася нашими вояками. По черзі то одному, то другому діставала дрібні осколки... Бо в лікарнях скалки й відламки менше двох міліметрів не витягають, а вони ж зараза, колються і свербляться".

Жіночі очі бачать на війні багато страхіть, багато такого, що не хочеться забути, але забувати ні в якому разі не можна. Кожна хоробра душа переживає гіркоту війни по-своєму. Жінки кожного дня "ризикують своїм життям заради того, щоб ми не втратили ані віри, ані здатності мріяти" -- читаємо в інтерв'ю з героїнею "Бастет".

Не можна не погодитися з думкою Ф. Сухоноса, що жінки на війні символізують силу духу та нескореність людської долі. Безперечно, жінка на війні відіграє не менш важливу роль, ніж чоловік. Та все ж таки жінці на війні важче. Роль жінки на війні є надзвичайно важливою і повинна завжди визнаватися та вишановуватися як символ сили та незламності людського духу.

Появу книжки "Берегині України" варто привітати, бо вона змальовує образ України та українців наших днів війни – образ не вигаданий, а дійсний; такий, яким він є, яким його бачать справжні патріоти – творці та співтворці історії, які часто жертвують своєю кров'ю і своїм життям на полі бою в обороні Батьківщини. Вони вірять у перемогу правди та справедливості, вірять у власні сили та світле майбутнє рідного вільного краю. Ось строфа з вірша Юлії Завгородньої:

**Як часто сниться сон казковий,
Що в світі зникло всяке зло,
Що розцвіли сади чудові
І кожен творить лиш добро.**

Українське жіноцтво, безперечно, заслуговує на добре слово, на пошану рідних, сучасників і майбутніх поколінь українців; заслуговує на велику книгу пошани та пам'яті про берегині України

та їхній вклад в оборону рідної землі та волі. Хочу вірити, що така книга вийде як заінчітьця оця проклята війна з російським фашизмом, що хоче повернути нас у новітню неволю. Треба, щоб така книга вийшла як один із найкращих творів, бо українські дівчата та жінки на це заслуговують. При цьому годиться відзначити, що мені соромно за молодих чоловіків-ухильців, яких, можливо, деколи в Америці бачимо в церкві та на вулиці, але вони платили хабарі щоб втекти з України у світ за очі, бо їм не хотілось ризикувати життям в обороні Батьківщини. Таких не шанують ні свої, ні чужинці. Таким – усе ганьба! Вони ж бо самолюби та боягузи. Ну що ж, -- у суспільстві як у природі – є зерно і полова є. Полову вітер роздуває по світі і там вона безслідно гине, а зерно все дає початок нового життя.

Твір “Берегині України”, вийшов у гарній твердій обкладинці накладом усього 350 примірників. Це таки дуже мало. Треба, щоб ця книжка була в бібліотеках всіх українських шкіл, щоб читали її наші школярі. З таким тиражем шкільні бібліотеки ледве чи побачать цю книжку.

Коли починаємо читати книжку, що вийшла друком у вільній Україні, сподіємось знайти в ній гарну літературну мову, однак, не все так воно є. У рецензованій книжці знаходимо чимало мовних, граматичних, стилістичних і правописних помилок. За понад тридцять років незалежності можна було децю очистити рідну мову від намулу бездержавності, який момічаємо чи не на кожній сторінці книжки.

Відомо ж бо, що найбільш шкідливий вплив на нашу мову мала (і має) російська мова. Та все ж таки найвищий час позбутися залишків русифікації в мовній площині. Враження таке, що книжка вийшла без особливого догляду, напр.: мені це дуже боліло замість мене це дуже боліло, радіє цьому життю замість радіє цим життям, 23 врятованих собаки замість собак, у джеркало бачив замість у джеркалі, прозвище замість прізвище, у Кривому Рогу замість у Кривому Розі, та болі замість та болю, і вишиванка свою першу одягла замість вишиванку, мені це болить замість мене це болить, з Віталієм Рибалка замість Рибалкою, київляниці замість кияни, жителям сел замість мешканцям сіл, навчаюся новому замість навчаюся нового, більше 10 років замість понад 10 років, витягував замість витягав, з усім замість з усім, московітські замість московські, буси замість намисто, проєкт замість проєкт і подібні. На сторінках книжки знаходимо також нецензурні та лайливі слова та зайві англіцизми, напр. дитячі квести. Треба звернути увагу на правильне перенесення слів і вживання знака оклику. Таких і подібних прикладів багато. У мовленні багатьох українців українська мова перетворилася на суржик, якого обов'язково треба позбутися. Про слово треба дбати навіть у час цієї жахливої війни.

Треба оберігати чистоту і недоторканність нашої української літературної мови. Вона повинна бути гідним репрезентантом нашої нації у світі.

Микола Дупляк

“Невигадана історія”

Загублене життя. Нотатки із щоденника війни.

Іноді втрачене — це не те, що ми забули або знищили власноруч, а те, що поступово розчинилося в дорозі. Коли життя складається з переїздів, коробок і тимчасових адрес, речі мають звичку губитися. Спочатку зникають дрібниці: улюблена чашка, з якої чай здавався особливо смачним, старий светр, що пахнув домом, листівка від друга, якого вже давно не бачив. А потім зникає щось більше — те, що неможливо відновити або купити знову. Тож давайте знайомитись — Олена Шапран, інженер-електрик за фахом, письменник за покликанням, тричі переселенець. Народилась у місті Макіївка Донецької області. Юнацтво пройшло у Донецьку. Багато писала для команди КВК Донецького політеху, брала участь у фестивалях бардівських пісень.

Я змінилася не 24 лютого 2022 року. Я стала іншою людиною 29 травня 2014 року. Тоді я жила в Донецьку у дев'ятиповерховому будинку біля нового Міжнародного аеропорту імені Сергія Прокоф'єва.

Донецьк — прекрасне шахтарське місто, яке в 70-х роках ХХ століття визнали найкрасивішим промисловим містом. Там на всіх алеях були кущі троянд. Але Донецьк — це не лише шахти й заводи, а й центри культурного дозвілля: театри, філармонія, стадіони, головний із яких — «Донбас Арена», де проходило Євро-2012, виставкові зали, кінотеатри, бібліотеки, навчальні заклади. Життя вирувало. Я, як і всі жителі Донецька, завжди знала, що у будь-який вихідний день зможу відвідати виставку, піти в кіно, подивитися виставу чи побувати на концерті зірок опери й балету, але...

...Мабуть, я стала іншою людиною не 29 травня 2014 року, а 2 травня того ж року, коли колаборанти та російські посіпаки проводили в Донецьку так званий «референдум». Того дня мені виповнилося 50 років.

Ці дивні люди з'явилися в місті майже нізвідки і, стоячи на площі Леніна, запитували у місцевих жителів, де знаходиться та сама площа Леніна. Потім вони швидко організували виборчі дільниці, біля яких одразу ж утворилися черги здебільшого з пенсіонерів.

Дуже неприємно про це писати, але події в Криму та на Донбасі прості люди (приблизно 35–40%) схвалили. Більш того, вони сприйняли це як приклад і керівництво до дії — кримчани вже в раю у Путіна, а ми тут бідні й нещасні під жорстоким гнітом «бандерівців» і «правосеків», яких, до речі, тут ніхто ніколи не бачив.

Після краху президента Януковича вони справді повірили, що Путін може повернути ті часи. А для цього, на їхню думку, достатньо було вийти з України й приєднатися до Росії. «А чому Криму можна, а Донбасу — ні?» — подумали вони. І почалося!

Путін — це все! Путін — це людина, яка знає, як повернути Донбасу його втрачений радянський рай!

Але найбільше масла в вогонь підливали не бойові дії, а міф про те, що в Росії пенсія в чотири рази більша за українську. Божевільні бабці тут майже втрачали розум, дізнавшись, що варто лише відокремитися від України — і вони почнуть отримувати персональні «путінські пенсії». Не знаю, яка сволота сказала їм про це, але це спрацювало сильніше, ніж АТО, «бандерівці» та «Правий сектор».

А Путін на цій ситуації просто наживався, як цинічний гравець.

І такі люди на Донбасі з 1991 року жили, здебільшого, з ностальгією за радянським часом, за тим самим Втраченим Раєм. І замість того, щоб спробувати знайти себе в нових реаліях, ті, хто тоді вистоював чергу на «референдумі», весь час шукали політиків, які могли б повернути їм старі-добрі, ситі й безтурботні часи.

Путін уловив цей тренд ностальгії за СРСР, а суворі люди Донбасу сприйняли гру ВВП за чисту монету.

Так от, 2 травня 2014 року в мене був день народження. Вранці ми з сусідами Тетяною та Олександром проводили акцію «Не пусти бабцю на референдум». Не спрацювало.

А ввечері до мене в гості прийшла подруга. Вона прийшла просто з «референдуму» й зі щасливим обличчям розповідала, що тепер у нас тут буде Росія, хоча спочатку буде важко,

і вона це розуміє.

— Ти що, наслухалася дурниць з телевізора?
— здивувалася я.

А вона мені у відповідь усе за «кремлівським темником»: Донбас — це історично російські землі, нам у Росії буде краще, у нас тут будуть російські зарплати й пенсії.

Спочатку я розгубилася, потім обурилася, а тоді мені стало боляче за свою землю, за своє місто, яке дехто так легко готовий віддати без бою. Але вона не хотіла мене слухати.

— Не дзвони мені більше, — сказала я колишній подрузі.

Вона пішла, а ми з сусідами ще довго говорили, що саме в такі моменти найактивніше проявляються темні сутності: садисти, люмпени, вбивці, зрадники тощо. Саме цей елемент, відчувши безкарність, почав панувати в Донецьку та Луганську, займаючись грабунками, мародерством і відвертим терором.

Сюди злетілися упирі з Росії та Чечні, щоб нажитися. Сюди ж потягнулися російські дурні — отримати кулю в лоба й повернутися додому в рефрижераторі.

Ці дурні завантажили на лафет гаубицю часів Другої світової війни, яка стояла у дворі Донецького краєзнавчого музею, і тягали її вулицями міста, вочевидь, для залякування місцевих, які з подивом спостерігали за цим абсурдом. Потім вони почали встановлювати блокпости й перевіряти документи у всіх, хто в'їжджав і виїжджав з міста. Звісно, через це утворювалися затори, люди запізнювалися на роботу, але ці упирі явно отримували задоволення, брязкаючи зброєю перед носом у перехожих.

Особисто мене один із них двічі хотів застрелити. Навіть пересмикував затвор. Просто тому, що я щодня проходила повз нього й радила забиратися геть додому.

А 29 травня 2014 року російські війська почали бомбити наш Донецький міжнародний аеропорт імені Сергія Прокоф'єва. Прямо з двору моєї дев'ятиповерхівки.

А я вже була зовсім іншою людиною. Я вже їх ненавиділа.

Якийсь час жевріла надія, що ці ігрища скоро закінчаться, але далі ставало все гірше й гірше. Та ми з сусідами, Тетяною і Олександром щовечора у визначене місце привозили продукти нашим захисникам аеропорту, нашим «кіборгам».

Вечірні перестрілки закінчилися тим, що будинок розбомбили, і з Донецька довелося виїхати.

Багато хто виїхав: хтось, як я, у тому, в чому був; хтось — прихопивши лише кілька речей; хтось не зміг залишатися в місті, яке з кожним днем ставало все більш чужим і небезпечним.

Я приїхала в маленьке місто Миколаївка в Донецькій області, місто-енергетиків, яке знаходиться поруч зі Слов'янськом, звідки всього два місяці тому зі своєю бандою втік російський терорист Гіркін (Стрелков).

І Донецька область поділилася на дві частини — на територію, контрольовану Україною, і на неконтрольовану територію. До неконтрольованої території було всього 30 км, і там приїжджі люмпени разом з місцевими безробітними назвали цю територію Донецькою Народною Республікою. Щоб туди поїхати навідати родичів або подивитися, чи не пограбували твою квартиру, потрібно було оформити пропуск. Якщо підстав було недостатньо, такий пропуск могли й не видати. Так після 29 травня 2014 року в Україні з'явилася нова категорія громадян — Внутрішньо Переміщені Особи, тобто переселенці. На нас намагалися не звертати уваги, нас не брали на роботу, нам відмовляли в оренді квартир, нас вважали винними в усіх цих бідах.

Треба було якось рятувати свою психіку. Я намагалася повністю зануритись у роботу на електростанції, але ввечері просто не знала, як позбутися тяжких думок. Я ставила мозку питання — як бути, що робити, як не збожеволіти, як заспокоїти свій біль і приборкати ненависть. Одного дня я побачила, як містом бігали діти зі скрипками. Прийшла до музичної школи, знайшла вчительку з класу скрипки і кажу:

— Мені 50 років, і я хочу навчитися грати на скрипці.

Жінка спочатку трохи злякалася.

— Ви маєте інструмент? — запитала вона.

— Ні, — кажу, — але я куплю.

Вона все ще вагалася, але я її заспокоїла:

— Я в дитинстві вчилася грати на фортепіано, та й на гітарі акомпаную собі, коли співаю щось. Учителька погодилася. Їй самій стало цікаво, що з цього вийде. Вийшло Було неймовірно важко, але саме те, чого ти ніколи в житті не робив, і рятує тебе від

від руйнування. Ми подружилися з цією чудовою жінкою, талановитою скрипальною та педагогом. Її звуть Людмила Галата.

...24 лютого 2022 року вранці почалось повномасштабне вторгнення, і я стала іншою людиною. Я знову змінилась. Втретє за останні вісім років. На цей раз – остаточно.

Маленьке місто Миколаївка на деякий час стає притулком для переляканих людей з Волновахи і Маріуполя. Їм страшно. Я їх розумію і згадую, як на подвір'ї моєї багатоповерхівки у 2014-му стояли два танки і дурні з триколом на шевронах «фіґачили» по аеропорту в Донецьку, а мій мозок відмовлявся розуміти, що це не радянська патріотична гра «Зарниця». Згадую, як потім із сусідом я збирала кінцівки, що були розкидані навкруги, і складала їх у яму, яку ми ж самі й вирили. Ми це робили, бо бродячі собаки вже почали розтягувати ці залишки в різні боки. Мене не нудило, у мене всередині закипала ненависть на рівні ДНК, на рівні предків. Моя душа палала, мені було боляче. І я тепер знаю, що якщо пекло існує, то це тоді, коли твоя ненависть палить тебе, руйнує зсередини, коли цей потік енергії разом із прокляттями виривається з тебе і летить аж до неба.

Може, це збіг обставин, але однієї миті відбулося замикання електродротів на стовпі, вони спалахнули іскрами, а мені стало страшно від самої себе.

Не дай, Боже, комусь опинитися в такому місці, де душа палатиме, де тебе розриватиме на шматки і руйнуватиме зсередини. Хотілося все забути, але ці люди, що врятувалися від бомбардувань, знову витягли назовні ті мої страшні почуття, бо вони відчували теж саме, що і я в далекому 2014 році.

Тоді, у 2014-ому, Слов'янську, Краматорську та Миколаївці дісталось від місцевих колоборантів і російських дурнів, яких очолював Гіркін. Жителі цих міст знали, як це – сидіти в підвалі, коли немає ані електрики, ані води. А мешканці Миколаївки постраждали якнайбільше. Декілька людей загинуло під час прямого влучання снарядів. Тому вони з розумінням поставилися до земляків-біженців. Я теж долучилася до допомоги – роздавала «гуманітарку» і виходила на чергування у бомбосховищі.

Наприкінці червня російські війська почали атаку на місто Лиман, а це всього за

п'ятнадцять кілометрів від Миколаївки. До нас теж летіли «гради», уламки ПЗРК. Потім влучили у школу-інтернат, через три дні розбомбили ринок. Мешканці міста почали евакуюватися. Декілька родин поїхали до Краматорська, щоб встигнути на евакуаційний поїзд до Дніпра. Але поїзда не було, бо теракт із цинічним влучанням ракети у мирних жителів із різних міст Донецької області, що чекали поїзд на вокзалі, мав жахливі наслідки – загинули діти, декому відірвало кінцівки.

А в середині червня Сашко, один із наших волонтерів, сказав мені:

— Знаєш, фронт наближається. Давай я тебе вивезу звідси. Не дай Боже зайдуть сюди ці орки, вони ж тебе розстріляють у першу чергу, бо ти кинешся душити їх голірuch. Я два дні розмірковувала, а потім подумала, щс Сашко має рацію. Тут у Миколаївці родичів я не маю, орендована квартира пошкоджене уламками після прильоту в школу. І хоча наш хлопці з ЗСУ зубами вкопалися в землю на всіх підходах до Слов'янська і Краматорська вірогідність окупації була малою, я вирішила не відкидати волонтерської турботи. Я збрала речі і виїхала до Полтави до родичіє мого чоловіка.

Тобто я вдруге втекла від війни. Але цього разу мені вже було не так боляче. Напевно тому, що є впевненість, що я повернуся до Миколаївки, яка стала мені рідною. Коли я приїхала туди у 2014 році, то спочатку відчувала себе якось незручно і зовсім не тому, що була мешканкою великого міста. Я відчувала на собі погляди людей, які немов звинувачували мене в тому, що відбувалося тоді в нашій країні, немов це особисто я хотіла і чекала на тих убивць мого колишнього життя. Тоді мені хотілося кричати, що мені ще гірше, що я залишилась без дому, без звичного способу життя, без друзів, з якими в мене виявилися різні політичні погляди. Біль втрати та нерозуміння миколаївців, я змогла подолати завдяки бажанню жити далі, заново будувати життя, бо маю величезне бажання довести всім, що нас, українців, неможливо зламати, розтоптати і стерти з лиця землі. Але я так і не отримала відповіді на запитання: «Чому люди бувають такими жорстокими? Чому матері байдуже, що її син може загинути, вдершись до сусідньої країни? Чому повинні гинути діти заради наживи тих, хто хоче відібрати в нас нашу землю, нашу культуру? Навіщо в нас

забирають нашу свободу, натомість пропонуючи рабство?». Часто я думаю: «Добре, що мої батьки і мій чоловік померли ще до 2014 року і не побачили увесь цей ЖАХ!».

Важкий час я повернулася до Миколаївки. Наші збройні сили тримали фронт і з'явилася впевненість, що Перемога незабаром. Але 7 листопада 2024 року в мій будинок влетів ворожий КАБ. Квартиру розтрощило, мене поранило в голову, і волонтери відвезли мене до Дніпра. Так я опинилася у притулку для ВПО, де мешкали люди з Покровська, Бахмута та Мирнограда. І знову я починаю збирати своє життя по шматочках: купую чашки, схожі на ті, що згубились, придивляюся до перехожих – а раптом хтось знайомий.

Але я добре знаю, як це, сідати в автобус і ЗНАТИ, що він не відвезе тебе додому. Що він НІКОЛИ не відвезе тебе додому. А так хочеться доторкнутись. Та зась...

І ще я нікому вже ніколи не покажу свої дитячі світлини, де я щаслива на руках у тата, ось головна втрата. У ньому був світ, якого більше немає, де я ще мала дитячий сміх, де мама з татом були молодими, де було літо безкінечного дитинства. Там жили люди, яких уже немає поруч. І я могла б показати ці світлини комусь – друзям, навіть собі самій у миті, коли хочеться доторкнутися до минулого. Здається, що разом із цим альбомом загубилося не тільки моє дитинство, а і все моє життя. Воно було записане на тих сторінках, зафіксоване у поглядах й усмішках, у тіні дерев на задньому плані, у розмитих контурах сонячного дня. А тепер воно існує лише в моїй пам'яті, в образах, які з часом тьмяніють. Я намагаюся триматися за ці спогади, складаючи їх у своєрідний уявний фотоальбом, перегортаючи їх подумки вечорами, коли відчуваю себе особливо самотньою.

У мені замерзає сонце...
Я ховаюсь у холодний плед.
Можливо, тепло повернеться,
А може, вже й немає.
Затулю обличчя руками

І ляжу мріями в підлогу...
Не можна розгледіти очима
Вразливої душі розкол.
Як мчать по небу птахи,
Так мчать рештки років.
І хочеться знов народитися,
А може, вже й немає.
На жаль, нічого не нове...
Сива душа заплаче.
Часом вбиває слово
Швидше, ніж гранатомет.
Я зачерствіла з роками
І частіше мовчу у відповідь.
Я ніби поряд з вами,
А може, вже й немає.
Я небо закрила шторою,
Загорнулася тишею.
Все здійсниться, але не скоро
І, мабуть, не зі мною...
Я знаю, що все відбувається,
Настане знову світанок!
Адже я оптимістка, начебто,
А може, вже й немає.

Олена Шапран (Донеччина)

ПОДІЯ!

Школа Українознавства ім. Лесі Українки

2024 в Сиракузах Н.І. 2025

 Олег Микало	 Марія Дутченко	 Микола Дутченко	 Юлія Василенко	 Олександр Стецько	 Марія Василенко
 Марія Падо	 Елізавета Адамчук	 Олександр Тимошенко	 Анастасія Шуст	 Ірина Кузіб	
 Марія Адамчук	 Олександр Кузіб	 Юлія Адамчук	 Олександр Адамчук		

Коротким словом випускний вечір відкрила учениця Аріана Браїляк, а під звуки оркестри за почесний стіл на залю входили під оплески публіки гарно одягнені у вишиванки горді студенти - випускники в супроводі своїх батьків. Їх гарно привітала учениця Анна Василевська. Слідували державний гімн України у виконанні всіх присутніх, які зараз таки хвилиною мовчання вишанували пам'ять наших воїнів, які загинули на полі бою з російською ордою в обороні України, бо, як сказала студентка Ліза Адамович, "кожен українець мусить знати Героїв, що тримають небеса, що творять ту історію сучасну, що борються за правду до кінця!"

Не обійшлося й без молитви, яку провів о. Ілля Бабота. Крім молитви о. Ілля сказав, що наша школа це не просто навчання, але й плекання віри, культури, мови, історії, гідності, особливо тепер, коли ворог хоче стерти нашу національну ідентичність. Ми маємо обов'язок зберігати і передавати нашим нащадкам здобутки нашої культури. Святочну громаду окремо привітав директор Олександр Степанюк, а зворушливо вітаючи випускників, м.ін. сказав: "Сьогодні ми святкуємо найграндіозніше свято в нашій українській громаді. Це свято зробили нам найкращі діти на планеті -- випускники Школи українознавства ім. Лесі Українки. Я маю честь бути вашим класним керівником. Це були незабутні дні, про які я буду довго пам'ятати. Від щирого серця хочу побажати вам миру, доброго здоров'я, світлого майбутнього та здійснення усіх ваших мрій". Директор вручив випускникам матуральні дипломи. З успіхом вітав випускників представник Шкільної ради – інспектор Микола Дупляк і побажав їм успіхів у дальших студіях, заохочував збагачувати своє знання з українознавства та гідно репрезентувати українців і Україну в англomовному світі. Він хвалив також батьків за те, що гарно виховали своїх дітей, подбали про їхню освіту в нашій рідній українській школі. При цьому нагадав, що на цьому не кінчаються їхні батьківські обов'язки, назвав декілька з них. Потім промовець роздав усім випускникам нагороди (50.00 доларів) від Українського народного союзу, який для українців в Америці вже понад 130 років тому став Батьком-Союзом. До речі, місцева Українська федеральна кредитна спілка подарувала всім випускникам пропам'ятну книжку з нагоди відкриття пам'ятника Т.Г.

Шевченкові в Сиракузах "Борітеся – поборете!", яку вони дістали зараз таки після матуральних іспитів. Книжку упорядкував і зредагував автор цих рядків. За одні з найкращих успіхів на матуральному іспиті, своєю книжкою "З Україною в серці" він нагородив студентку Меланію Гойдало.

Промовців було більше. Усіх важко назвати. Вімені відділу Українського конгресового комітету випускників вітала Лариса Даненберг -- колишня випускниця сиракузької Школи українознавства. Гордих випускників вітали також молодші учні та дарували їм дзвіночки на пам'ятку про рідну школу. Дзвіночками востаннє дзвонили їм Софійка Смачило та Андрій Наздрін, а всі діти заспівали пісню "Діти України" -- слова А. Малишка, музика П. Майбороди. В імені батьків випускників окремо вітала пані Тетяна Гойдало, а вони коротко дякували своїм учителям і батькам за навчання, а відтак (під оплески присутніх) обдаровували своїх учителів букетами квітів і могутнім "Многая літа".

Деяко зворушливо було спостерігати як випускники запрошують батьків на танець. Згодом слідувала пісня "Батьки" у гарному виконанні учениці Софійки Баботи, яку всі привітали рясними оплесками. У бенкеті, що слідував, взяло участь понад 300 учасників, які згодом до пізньої ночі танцювали при звуках оркестри "Sound Life". Як досі, музиканти ще не придумали української назви для неї. Випускний вечір Школи українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах був гарно підготовлений, гарно проведений та успішний. Такий вечір швидко не забувається.

На фото: Випускники Школи українознавства.

Микола Дупляк

Рішення Трампа щодо війни в Україні

Чи працює президент Трамп над припиненням війни в Україні? Можна так сказати. З моменту вступу на посаду він не запровадив жодної санкції проти Росії. Він скасував кілька санкцій, нібито через те, що вони стосуються Сирії, але вони впливають на деякі з тих самих компаній, які дозволяють Росії вести війну в Україні. Він припинив обмін допомогою та розвідувальними даними з Україною. Він відновив його, але знову зупинив. Зовсім недавно на саміті НАТО Трамп пообіцяв більше ракет «Патріот» для України. Тепер Пентагон оголосив, що деяке обладнання, призначене для України, повернеться до американських арсеналів. Таким чином, адміністрація Трампа посилила Росію, позбавивши Україну цього обладнання. Росія зібрала 50 000 військовослужбовців на північному кордоні України та хвалиться, що прагне захопити та анексувати ще п'ять українських регіонів. Схоже, що стратегія Трампа щодо припинення війни – це перемога Росії.

«Наскільки нам зрозуміло, причиною рішення були порожні склади, але чим менше зброї постачалося Україні, тим ближче кінець «спеціальної військової операції»», – заявив речник президента Росії Дмитро Песков.

Якщо ви не можете вірити Пескову, ви не можете вірити Трампу. Трамп – зла людина, як я часто зазначав, тому його схильність до таких диктаторів, як Путін, не дивує. Його брехливість є закоренілою та психотичною. Україна та президент Зеленський повинні продовжувати грати в гру політичної надії. Решта світу та сама Америка повинні бути більш складними.

Нещодавні голосування в Сенаті та Палаті представників щодо «Великого

прекрасного законопроекту» населяють певну надію. Страх перед первинною бронею отримує тріщини. Принаймні троє членів Республіканської партії в Сенаті не лише голосували за совістю, а й голосували за своїх виборців, а не схилили коліна перед тим, що вони вважають злом. Спочатку дев'ять представників у Палаті представників утрималися від голосування, щоб законопроект не міг бути розглянутий своєчасно. Ці дев'ять скорочуються. Винагорода багатих і покарання бідних – це прояв аморальності.

З Трампом на посаді президента та наляканою Республіканською партією Америка стала однією з найбільш корумпованих країн світу. У Трампа був університет, який обманював людей. Тепер він продався криптовалютній індустрії, а її активи становлять 80% усіх Трампа загадочно нажитих активів. Його президентство монетизоване. Він продає Біблію та одеколони. Чи можна його зупинити, адже 2028 рік здається далеким, а три з одним роком – це чудова можливість зруйнувати демократію.

Тут є ще один фактор, який слід врахувати – українсько-американський електорат, який проголосував за Трампа. Деякі перестали користуватися MAGA, побачивши, що робить їхній «Наполеон» з «Колгоспу тварин». Часто вони жартують про своє новознайдене каяття. Однак шкода, завдана Трампом, – це не жарт. Я особисто не можу пробачити їм, незалежно від того, чи були вони натхненні особистою жадібністю, чи дурістю. Вони завжди будуть зрадниками, коли йдеться про Україну.

Я вірю, що Україна переживе цей американський дебакл демократії та зла. Україна та Європа вже активізувалися. Україна постачає понад 50% своєї військової техніки, і дух українського народу вражає. Європа витрачає значно більше коштів на оборону.

Я справді не хвилююся за Республіканську партію, але партія має серйозні проблеми, і легітимна двопартійна система є важливою. Маргінали залишаться маргіналами. Одна людина змусила Велику Стару Партію стати пародією на саму себе. Її найближче майбутнє буде відображено на проміжних виборах у 2026 році. Однак це не буде визначальним, оскільки всі партії занепадуть на наступних виборах після того, як вони отримають значну владу. З часом я припускаю, що певна мораль та турбота про виборців переважатимуть. Але це займе деякий час. Мораль ніколи не була сильною рисою політиків.

Напередодні Дня Незалежності Америки важливо подумати про її майбутнє. Майбутнє Америки як маяка світла викликає велике занепокоєння. Хоча Америка ніколи не була винятковою, як часто кажуть американці, вона була взірцем для багатьох демократій, що зароджуються. Ця модель дуже зламана. В Америці існує конституційна криза, оскільки три гілки влади, покликані служити системою стримувань і противаг, знаходяться в злих руках одного бандита. Скасування того, що було зроблено, займе деякий час, але Конституція переможе, навіть якщо її пошкодить нинішній режим.

Аскольд Лозинський (США)
3 липня 2025 року

Єдиний спосіб

Це спроба аналізу більш ніж десятирічної війни російської агресії в Україні з метою пошуку розумного рішення, яке призвело б до довгострокового миру. Звичайно, тут є багато факторів, які неможливо врахувати через неможливість передбачити непередбачені обставини, включаючи форс-мажор. Тим не менш, цей аналіз базується на щоденному вивченні подій, що відбувалися з першого дня після втечі яничара та президента України Віктора Януковича з України до Росії, пошуку там притулку та негайного нападу Росії та її посередників на український півострів Крим.

У дослідженні використовуються первинні, вторинні та навіть третинні джерела, залежно від ваги, яку кожне з них заслуговує. Я їздив до України щонайменше 2-3 рази на рік, зустрічався з солдатами та добровольцями, читав повідомлення західної та української преси, а також російські викривлення, зроблені перед міжнародною спільнотою.

Я не претендую на неупередженість, оскільки я українець, народжений в Америці, добре обізнаний з українсько-російськими відносинами протягом 73 років свого життя. Я також кілька разів їздив до Росії на початку цього століття. Я ніколи не зустрічав головного антагоніста тут, але я зустрічав кількох його соратників, включаючи його міністра закордонних справ та колишнього постійного представника в Організації Об'єднаних Націй, якого, я вважаю, Путін відправив у передчасну могилу, але його не жаль. Моя думка про росіян, з якими я зустрічався, а також про російську культуру та спосіб життя, дуже негативна. Цю думку я не намагатимуся приховувати у своєму аналізі. Я стверджую, що Росія є агресором тут, винною не лише в розв'язанні цієї війни, але й у її введенні без будь-якої поваги до життя українських мирних жителів, включаючи дітей. Міжнародне право чи норми не впливають на поведінку Росії, і протягом десятиліття Росія стала більш

зухвалою в цьому плані.

Легке рішення найчастіше не є рішенням взагалі. Це прислів'я не є особливо глибоким, але воно має багато історичних та сучасних значущих та буденних застосувань. Виграти та домогтися безумовної капітуляції, тим самим диктуючи всі умови, є найпростішим результатом, але, очевидно, найважчим для досягнення. Враховуючи той факт, що війна Росії в Україні триває вже дванадцятий рік, Росія окупувала в кращому випадку лише 20% території України, що є не абсолютною перемогою. Росія, безумовно, має більші людські ресурси та більший запас зброї, але це компенсується винахідливістю України та допомогою її союзників, незважаючи на Сполучені Штати.

У будь-якому обговоренні абсолютної перемоги Росії слід враховувати нематеріальні аспекти. На сьогоднішній день Росія зазнала набагато більших військових втрат, ніж Україна. Одночасно Україна зазнала втрат серед цивільного населення та інфраструктури, оскільки лівова частка бойових дій відбувалася на території України, а російська агресія була варварською, без урахування міжнародного права. З іншого боку, навіть коли Україна вторгалася на територію Росії, вона переважно атакувала військові та енергетичні форпости.

Мабуть, найважливішим нематеріальним аспектом є те, що українська сторона війни є екзистенційною, тоді як російська – це просто варварський імперіалізм. Росія воює, бо нею керує психотична схильність бути імперією. Це культурний психоз. Росії не потрібна Україна, за винятком того, що без України Росія не є імперією історичного значення. Столиця України, Київ, була заснована у V столітті. Москва була заснована у XII столітті. Київська держава, по суті, була імперією за стандартами, що існувала у IX та X століттях, включаючи навіть частину Кримського піврострова.

Московія не існувала як незалежна держава до XVI століття та отримала як своє християнство, так і остаточну назву від «Київська Русь». Московія була просто селом у болотистих землях без жодної значущої ідентичності.

Українці чинять опір, бо без захисту вони втратять свою землю, свою ідентичність та своє існування як нації. Вони воюють на своїй землі. У багатьох випадках вони захищають своїх літніх батьків, подружжя, дітей, майбутні покоління та забезпечують своє майбутнє право жити на цій землі. Кожна українська бабуся здатна приготувати та використати коктейль Молотова. Російські священнослужителі забезпечили «mens rea» (злочинний намір) та чітко дали зрозуміти, що метою «спеціальної військової операції» є стерти українців з лиця землі.

Дипломатія — це просте рішення, але не ефективне, тому що для успіху дипломатії потрібна добра воля з обох сторін. Термін «припинення вогню» занадто часто використовується неправильно. Припинення вогню, хоча й може дати обом сторонам можливість перегрупуватися, не є кінцем воєнних дій. Незалежно від умов, припинення вогню не завадить Росії стати небезпекою в майбутньому, негайному чи віддаленому. Слід визнати, що умови Росії щодо припинення вогню є відверто абсурдними. Вони рівносильні капітуляції України. Звичайно, будь-який посередник не може прийти з... Сполучені Штати, тому що він/вона не буде незалежним/ою від американського президента, який, окрім своїх минулих виступів як друг російського президента, також абсолютно не знає про історичну ворожнечу між двома країнами. Чесно кажучи, Трампу байдуже, чи існує Україна. Навіть якщо визнати його нещирі побоювання щодо порятунку життів у його прагненні отримати Нобелівську премію миру, Україна та українці не мають майбутнього з кимось, хто не знає історії та не має моральної основи.

Російська історія та культура доводять,

що держава та її народ є ворожими та запеклими імперіалістами. Російська Федерація сьогодні складається з одинадцяти часових поясів. Лише один законно належить Росії. Решта — це території, захоплені та анексовані силою. Близько ста п'ятдесяти національностей проживають у Російській Федерації. Більше половини — корінні. Це означає, що їхні землі законно не належать Росії. Ці корінні народи переслідуються безліччю способів. Часто вони були гарматним м'ясом у російських війнах. Сьогодні їх відправляють на передову. Їхня мова та культура пригнічуються. Незважаючи на те, що термін «автономія» пронизує всю Конституцію РФ, цей термін не має реального застосування. Інколи, коли в будь-якому корінному анклаві відбувалося повстання, цей прояв швидко придушували. Путін не влаштував Росію. Росія влаштувала Путіна. Це найважливіший факт, який Захід не може зрозуміти. Навіть незначне дослідження історії Російської імперії зробило б це максимально очевидним. Хоча Володимир Путін жорстокий, він наслідує довгий список російських злочинних лідерів. Сам Путін формував своє правління та висловлювався про своїх прабабків, Петра Великого та Катерину Велику. Вони були великими лише за мірками російських істориків. Звичайно, вони розширили імперію, але зробили це з великою кількістю пролитої крові. З радянської епохи Путін перейняв мантру Йосипа Сталіна. В історії світу не було більшого вбивці, окрім, мабуть, Мао. Навіть Гітлер блідне в порівнянні. Сталіну вдалося вбити від 7 до 10 мільйонів українців у 1932-33 роках через насильницький голод, який охопив три мільйони дітей. Зброєю була не просто відсутність їжі, а той факт, що їжу конфіскували та експортували, а потім закривали кордони України, щоб голодуючі не могли мігрувати в пошуках їжі. За мірками Сталіна, Путін може здаватися доброзичливим. Історія Росії — це історія жорстокості, тиранії, крові та мільйонів жертв. Ця історія стала російською культурою, так що російська

мати є співучасником злочину.

Тож мої висновки не найпростіші через безліч факторів. Російську імперію, можливо, можна перемогти на полі бою, але точно не до повного знищення чи демонтажу. Припинення вогню — це тимчасовий захід, хоча б для того, щоб тимчасово знищити російську економіку. Економіка XXI століття — це складний механізм, оскільки вона складається з багатьох факторів і змінних. Саме тому необхідно вирішити російську економічну дилему. Росія не така вже й складна. Її основним експортом є нафта і газ. Її основною галуззю промисловості є експорт цих товарів та деяких інших природних ресурсів. Її основною галуззю промисловості є виробництво зброї, і Росія не дуже добре в цьому розбирається. Війна корисна для Росії, тому що вона живить військову промисловість. Санкції шкідливі для Росії, тому що це знижує ціну на її основний товар.

Представниця української громади в Росії Маріка Семененко нещодавно написала магістерську дисертацію в Центральноєвропейському університеті у Відні, Австрія, на тему того, що я вважаю найслабшою ланкою або найбільшою вразливістю Росії — її корінний склад. Ось її думки:

«Повномасштабне російське вторгнення в Україну, розпочате в лютому 2022 року, каталізувало появу нових форм активізму серед корінних народів з Росії. Спочатку активісти організовували антивоєнні ініціативи, щоб протистояти призову корінних народів на війну, виправданому під приводом «захисту росіян». Ще в березні 2022 року українські засоби масової інформації почали поширювати наративи про «бурят Путіна». Буряти, корінний народ, що проживає в Республіці Бурятія у Східному Сибіру, приблизно за 7000 кілометрів від України, стали центральною темою цього дискурсу». У відповідь активісти антивоєнного руху «Вільна Бурятія» поставили під сумнів міф про «бурятів Путіна», стверджуючи, що «спадщина колонізації та багато років русифікації зробили бурятів частиною російської військової машини». У вересні

2022 року, після оголошення Путіним часткової мобілізації, бурят призовували втричі частіше, ніж у регіонах, де переважно проживають етнічні росіяни... Примітно, що на той час багато з цих активістів ще не ідентифікували себе як корінні; натомість вони перебували в процесі вивчення відповідного способу самоідентифікації. Їхньою початковою реакцією було реактивне твердження про свою етнічну «неросійськість». Наприклад, у відповідь на провоєнні плакати в Республіці Калмикія... які проголошували: «Я калмик, але сьогодні я росіянин», калмицький бренд випустив футболки з написом «Нерусский» (Я не росіянин) російською мовою. Як наслідок, члени бренду були змушені покинути Калмикію через кримінальне переслідування, пов'язане з дизайном. Зі зростанням антивоєнного активізму активісти з різних місць, республік та регіонів почали ідентифікувати себе як корінних народів. Офіційне виправдання Путіним повномасштабного вторгнення в Україну, оформлене через дискурс «денацифікації», також викликало бурхливу реакцію з боку активістів-корінних народів, які почали критикувати уряд за його уявний цинізм. У відповідь активісти-корінні народи поділилися особистими розповідями про дискримінацію та системний расизм, стверджуючи, що сама Росія потребує «денацифікації».

Підкреслюючи високий рівень ксенофобії щодо етнічних неросіян, багато корінних народів були особливо обурені заявою Путіна, зробленою у 2022 році: «Я російська людина, але коли я бачу приклади такого героїзму, як подвиг молодого чоловіка — Нурмагомеда Гаджимагомедова, уродженця Дагестану, лауреата за національність, інших наших солдатів, мені хочеться сказати: я лакець, я дагестанець, я чеченець, інгуш, росіянин, татарин, єврей, мордвин, осетин... Я пишаюся тим, що я є частиною цього світу, частиною могутнього, сильного та багатонаціонального народу Росії». У відповідь Олександра Гармагопова, голова фонду «Вільна Бурятія», зауважила: «Коли війні потрібні солдати, Росія раптово стає багатонаціональною державою».

Суть імперії полягає в тому, що корінні народи потрібні лише для того, щоб за неї померти... Окрім фонду «Вільна Бурятія», виникла низка інших низових ініціатив корінних народів, що виступають проти російського імперського проекту. Серед них – «Корінні народи Росії», «Беда Медіа», Фонд «Вільна Якутія», Фонд «Вільна Калмикія», «Нова Тива», «3 республік», «Комі Дейлі», «Республіка говорить», а також незалежні активісти. Цей новий активізм характеризується яскраво вираженою гетерогенністю та різноманітністю, що проявляється в множинності форм, виразних засобів та політичних висловлювань. Замість того, щоб представляти єдину ідеологію, централізоване бачення чи єдину вимогу, він оживлений множинністю образів сьогодення та майбутнього. Єдина спільна декларація викладена в маніфесті, в якому стверджується, що долю корінних народів не можна визначити без їхньої безпосередньої участі. Що об'єднує цих різноманітних учасників, так це спільний опір колоніалізму, що триває в Росії...

Артикулюючи права корінних народів, автономію, суверенітет, мову та культуру як глибоко взаємопов'язані претензії, що кореняться в колоніальному гнобленні, а не як ізольовані вимоги, активісти об'єднуються з деколонізуючим повстанням. Ця повстанська перспектива розглядає корінних активістів як нових політичних акторів, які борються не за сегментоване визнання, а за добробут корінних народів в цілому, без розшарування. Мої респонденти виступають за демократичні, деколонізовані та автономні громади. Це бачення узгоджується з... концепцією деколонізації демократії, яка прагне вийти за межі західноцентричних моделей, що часто виключають тих, хто знаходиться поза домінантними конструкціями «народу». Ця концепція пропонує основу для розуміння корінного активізму в Росії як виверження пам'яті — відродження колись пригніченого, всеохоплюючого діяння, яке періодично спалахує та відступає, але зберігається в колективній пам'яті. Враховуючи, що деколонізація не створює універсальних

знань, а радше сприяє горизонтальній мережі локальних епістемологій, досвід корінного активізму в Росії є особливо значущим. Він являє собою ще один «дім думки», який прагне демонтувати ієрархії влади та орієнтуватися в перекриваючихся колоніальних дискурсах — як західних, так і російських — які конкурують з корінними народами Росії та виключають їх. Хоча цей активізм залишається на ранніх стадіях і часом може слабшати, він навряд чи зникне повністю; радше, він зберігається в пам'яті, готовий знову сплеснути. Можливо, їхня деколонізація врешті-решт знайде відчутний вияв. У своєму поточному дослідженні я прагнула зрозуміти, чому корінне населення стало таким важливим для активістів саме в цей момент. Я дійшла висновку, що вони знайшли в ньому шлях до емансипації, а також мову та аргументи, необхідні для протистояння нав'язаним наративам та звинуваченням у сепаратизмі чи націоналізмі з негативними конотаціями. Тим не менш, я вважаю, що наступним вирішальним кроком є критичне дослідження того, як саме корінне населення може функціонувати як виключна категорія, сформована колоніальними рамками. Підкріплюючи бінарність між колонізаторами та корінними народами, це нав'язує межі, які, як зазначали деякі активісти, можуть здаватися обмежувальними. Багато хто висловлював думку, що їм часто доводиться «носити» ці нав'язані ідентичності, щоб бути почутими, — попри те, що такі ярлики не повністю відповідають їхній ширшій меті: ліквідації ієрархій колоніальної влади."

Я схильний знаходити вирішення проблеми російської агресії, чи то сьогоденньої, чи майбутньої, крізь цю призму. Це, звичайно, не найпростіше рішення, але в цьому і полягає суть. Це реальне рішення. Розформуйте Російську імперію. Застосування тут не лише на благо України. У нещодавньому інтерв'ю прем'єр-міністр Естонії, чия країна межує з Росією та витрачає на оборону більше, ніж ціль НАТО у 5% ВВП, заявив, що вся Європа усвідомила російську загрозу та зрозуміла, що кілометри їх не захистять. Цете, що президент Зеленський намагався пояснити президенту Трампу, що навіть

океан не є абсолютним рішенням російської загрози. Незважаючи на те, що Росія втручалася і продовжує втручатися в демократичні процеси в Сполучених Штатах, президент Трамп не міг зрозуміти думки президента Зеленського.

Володимир Путін — це тимчасова проблема. Позбавлений можливості платити своїм захисникам, охоронцям та поліції, Путін поступиться своєму наступному супернику. Чи є суперники? Путін дуже багатий. Є багато суперників, які хотіли б бути такими ж багатими. За таких обставин Путін може бути наступним. стрибнути з 5-го поверху. А потім настане період хаосу, що дасть можливість корінним народам повстати. Хто платитиме військовим та поліції за придушення повстання, коли немає грошей на оплату праці силовиків?

І ось корінні народи повстануть і проголосять свою незалежність, а Росія повернеться до певних первісних кордонів. Зрештою, у Москві має перемогти сильна людина, яка контролюватиме місцеві заворушення у столиці, але вже все пішло, і Федерація (імперія) вийде з-під контролю Москви. Зазнавши колосальних втрат у війні та громадянському повстанні, а також з економікою, виснаженою різким падінням цін на експортовану нафту та газ, Москва буде спостерігачем, як будуть проголошені незалежні держави.

Країни Європи, натхненні цим новим розвитком подій, повинні поспішити визнати нові держави. Сполучені Штати з Трампом чи без нього відкладуть визнання, доки не буде вирішено питання ядерного арсеналу. У будь-якому разі, збройовий уран у руках кількох несильних урядів кращий, ніж в руках одного жорстокого режиму. Очевидно, що Міжнародна організація ООН... Агентство з атомної енергії має втрутитися.

Я впевнений, що в довгостроковій перспективі це більш реалістичний і довгостроковий план, ніж короткочасне припинення вогню, яке ніколи не призведе до безпечнішого світу. Цей

план, безумовно, заслуговує на розгляд і підтримку цих корінних народів і усіх держав котрі відчувають небезпеку від Росії. . Як мінімум, ця стратегія має більше довгострокових можливостей. Крім того, короткочасне припинення вогню підірве міжнародні інституції щодо таких питань, як ордери на арешт, покарання за воєнні злочини тощо.

Чи може хтось уявити собі легітимне припинення вогню з російськими солдатами та танками на кордоні України (Фінляндії, Естонії), а Україна позбавлена членства в НАТО та, щонайменше, з нечіткими кордонами? Це не дуже вдале рішення. І воно не стане кращим, якщо далі буде російський агресор. Це має бути стратегія – зробити Росію неагресивною, а це тільки її розчленуванням. Навіть люди, які сплять в Америці, спатимуть краще. Це суть глобального миротворчості та безпеки. Зрештою, історія зафіксує, що в XXI столітті підтримка України мала на меті зробити світ безпечнішим місцем шляхом деколонізації та демонтажу Російської імперії.

*21 липня 2025 року,
Аскольд Лозинський (США)*

Колонка редактора

Наприкінці минулого року щомісячник Бористен - Borysten надрукував цікавий матеріал про обрядовість українського хліба авторства Віри Анусової з Луганщини, яка з відомих причин мешкає нині у Петриківці. Дописав власними дослідженнями і висновками Віри Андріївни. Одне слово, вартісна праця. І ось сьогодні мав нагоду особисто познаймитися з цікавою і небайдужою жінкою.

Цього разу на її лекції, яка була присвячена обрядам пов'язаним із закінченням жнив. Одним із найзнаковіших символів обжинків був, а зрештою є й дотепер, обрядовий сніп, званий у різних частинах України по-різному: бородка, Спасова борода, Ільї на бороду, коза, дідова борода, обжинка, обжинок, дожинок, дід, дідух, квітка, коса, хвіст, баба, перепілка, куст, перепеличчі на гніздо, але найчастіше – просто борода.

Віра Андріївна не просто розказала, а наочно показала як виглядає Спасова борода на її рідній Луганщині, поділилася низкою цікавих фактів щодо української звичаєвості у період обжинків.

Надзвичайно цінну працю з огляду на утвердження нашої національної ідентичності провадить невтомна фольклористка і краєзнавець. Прикро лише що її діяльність за умов Дніпра обмежується академічними заходами. Українські традиції і звичаї повинні мати масовий характер, вийти за межі установ і закладів на площі й вулиці наших міст і сіл. Ось лише така справа вже не під силу самотужки навіть найбільш енергійним громадським активістам.

Фідель Сухоніс,
шеф-редактор журналу "Бористен"

Молитва за дітей до Бога Творця

Отче щедрот і всякого милосердя! За почуття батьківського я хотіла б дітям своїм всякого достатку благ земних, бажала б їм благословення від роси небесної і від землі, але нехай буде з ними свята воля Твоя! Влаштуй долю їх по Твоєму вподобанню, не позбав їх у житті насущного хліба, посилай їм усе необхідне в часі для придбання блаженної вічності; Змилуйся, коли згрішать перед Тобою; не став у провину їм гріхів юності й невідання їх; карай їх і милуй, направляючи на шлях, приємний Тобі, але не відкидай їх від лиця твого! Приймай із благоволінням молитви їх; даруй їм успіх у всякому доброму ділі. Не відверни лиця Твого від них у дні скорботи їх, та не знайдуть їх спокуси вище сил їх. Осяй їх Твоєю милістю; да ходить Ангел Твій із ними і збереже їх від усякого нещастя і злого шляху. Амінь.

Наша Церква

Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет.
Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по
наверненню населення до духовних витоків нації та
релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня
2018 року додаток називається «Наша Церква»

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№ 47 (2025)

**Бог завжди спонукає людей
творити добро і воля Господня
завжди є благою та довершеною,
– Митрополит Епіфаній**

Нині з євангельського читання ми чуємо про вигнання Спасителем бісів із гадаринських біснுவатих.

Біснування – це стан людини, коли її душа не може вже керувати тілом, бо владу над ним захоплює біс, тобто лукавий дух, ангел, який відпав від Бога.

Господь сотворив людину зі свободною волею. А ця свобода передбачає, що кожна людина має вибір, як її здійснювати. Здійснення людиною свободи волі має два аспекти – за джерелом спонукання до дії та за тим, як ця дія узгоджується з волею Божою.

Коли людина чинить будь-що, то це може бути або згідне з волею Божою, або суперечити їй. Іншого нема: користуючись даром свободи, який ми отримали від Творця, ми або спрямовуємо свою волю так, як це угодне Богові, або діємо всупереч Його повелінню. Про це говорить і Спаситель: «Хто не зі Мною, той проти Мене; і хто не збирає зі Мною, той розкидає» (Лк. 11:23).

Однак джерела спонукання до дії у людини можуть бути різні. Бог завжди спонукає людей творити добро і воля Господня завжди є благою та довершеною. Тому коли людина слухає Бога і виконує Його волю, вона досягає блага.

Джерелом спонукання також є і людина сама для себе. Вона, маючи свободну волю, може сама спонукати себе до того чи іншого. Однак, на відміну від волі Божої, що спонукає лише до добра, людська воля може спонукати як до доброго, так і до злого. Коли людина спонукає себе до того, що є угодним Богові, то досягає доброго. А коли спонукає до того, що Богові не угодне, що суперечить Його волі, тоді людина отримує як наслідок зло.

Також людина може мати спонукання від інших людей. Адам не сам собою прийшов до думки спожити заборонений плід, але до цього його спонукала дружина Єва. І він, знаючи якою є воля Божа, і що Господнім повелінням заборонено їсти саме цей плід, обрав не Боже слово, а слово жінки своєї. Отже, як сама людина отримує від

власної волі спонукання або до добра, або до зла, так і від інших людей вона може бути спонуканою до того чи іншого.

І є ще одне джерело спонукання – це злі духи. Це ті, хто від початку світу були сотворені як ангели, але їх спокусив сатана і вони відпали разом із ним від Бога. Вся їхня воля і все їхнє бажання спрямовані на те, щоби противитися Богові. Тому все, що походить від волі бісів – лише і виключно зло.

На прикладі гріхопадіння прабатьків ми бачимо, що як Адам не сам прийшов до думки порушити заповідь Божу, так не сама до цієї думки прийшла і Єва. Її до гріха спокусив диявол в образі змія. Вона, слухаючи його облесливі слова, мала вибір – до кого схилити волю і власний вибір.

Бог сказав: «Не їжте, бо помрете!», а змія сказав: «Їжте, бо так самі станете богами!» І Єва свою свободну волю підкорила не Богові, але змію. Послухавши злого і виконавши його бажання, вона сама і чоловік її підкорилися дияволу, потрапили в рабство до нього. Бо вільна людина виконує свою власну волю так, як вона її розуміє. А раб через неміч свою, через страх перед покаранням або заради очікування якоїсь нагороди виконує не те, що сам для себе визначив, але те, що велить йому господар.

Відтак, порушивши Божу волю та віддавши свою свободу на волю лукавого змія, все людство опинилося у неволі диявола. Але це не означає, що кожна людина стала біснуватою. Бо біснування є не просто підкоренням гріху, але повним і безумовним рабством злому духу.

Після гріхопадіння людина хоча і виявилася поневоленою злом, але не втратила повністю даної від Бога свободи, не втратила Божого образу в своїй природі. Тому хоча всі люди несуть у собі наслідок гріхопадіння, але залишаються також здатними опиратися злу, відкидати його. рїх тягне до себе, спокушає до того, щоби здійснити себе. Але коли людина, знаючи волю Бога і Його закон, знаходить оперття для власної волі в них – вона може перемогти спокусу

Гріх тягне до себе, спокушає до того, щоби здійснити себе. Але коли людина, знаючи волю Бога і Його закон, знаходить оперття для власної волі в них – вона може перемогти спокусу і подолати гріх, відкинути його, не чинити зла. Сама собою людина є немічна, але спираючись на благу і довершену волю Божу та черпаючи в Господній благодаті силу, вона здатна перемагати спокусу до зла.

Біснування ж означає такий стан глибокого поневолення злим духом, такий стан духовного знесилення, коли людська особистість ніби вже зв'язана кайданами і замість неї тілом і його діями керує злий дух.

Такий стан біснування може бути тривалим, як це сталося з двома мешканцями Гадаринського краю, або може бути тимчасовим. «Мене бісить», «я вийшов із себе» – такі слова можна почути від людей при описі стану тимчасового опанування злим духом, коли від гніву, від люті вони втрачають здатність володіти собою і можуть у цей момент зробити навіть неймовірне зло.

Знаючи все це, дорогі брати і сестри, ми повинні пам'ятати, що лише Божа воля є блага і довершена. Ані наша власна думка, ані думка інших людей, а тим більше спокусливі нашіптування диявола не повинні нами сприйматися як безумовне благо. Щоби не підпасти під владу зла, щоби не падати у безодню гріховну, ми повинні завжди і у всьому звіряти свою волю і бажання з тим, що велить нам Господь.

А для того, щоби ми знали Його волю, Бог дав нам два основних засоби. Найперше, він в саму нашу природу вклав власний голос – совість. І совість від Бога свідчить нам, коли ми чинимо зло, осуджуючи нас та спонукаючи до виправлення. Проте, коли людина часто піддається спокусам, то вона стає глухою до власної совісті, не чує її.

Тому, щоби ми не загинули остаточно, Бог дав нам також спосіб зовнішнього пізнання – Його закон, відкритий через Священне Писання, через Передання і вчення Церкви Христової. Використовуючи ці два джерела – вивчаючи і виконуючи закон Господній та слухаючи власну совість – ми можемо з Божою допомогою досягати успіху в боротьбі зі спокусами, оберігати дану нам Творцем свободу, щоби її не занечищувало ніяке зло.

Нині почутий нами приклад зцілення гадаринських біснуватих свідчить: наскільки би лютими та могутніми не були би демони, які нападають на людину, якими б важкими не були людські гріхи, що призводять до полону бісівського, для кожного грішника завжди є надія на звільнення. І надія ця – у Христі. Христос як Бог перемагає владу зла, робить його безсилим, зв'язує і віддає на осудження.

Тому, щоби бути справді вільними, маємо слідувати за Христом, добровільно підкоряти Йому свою волю. І тоді будемо звільнені від небезпеки біснування та взагалі від полону і спокуси всякого гріха. Амінь.

“Новини”

Заупокійна молитва біля могили Святійшого Патріарха Володимира

У тридцяті роковини з дня упокоєння Святійшого Патріарха Володимира (Романюка), 14 липня 2025 року, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній звершив панахиду біля могили Патріарха на Софійській площі столиці.

Його Блаженству співслужили архієреї з усієї України та численне духовенство.

Наприкінці відправи Предстоятель Православної Церкви України звернувся до присутніх зі словом, у якому зазначив, що цього року виповнюється 100 років від дня народження Святійшого Патріарха Володимира, а його постать є непересічною для нашої Церкви.

Також Митрополит Епіфаній згадав про тяжкий, мученицький, але водночас мужній і незламний життєвий шлях владика Володимира – визначного першосвятителя й борця за автокефалію Української Православної Церкви.

Нехай Всемиловичий Господь упокоїть душу Святійшого Патріарха Володимира в оселях праведників. Вічна пам'ять!

Митрополит Епіфаній зустрівся з командувачем Сухопутних військ ЗСУ

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 18 липня 2025 року зустрівся у своїй резиденції з командувачем Сухопутних військ Збройних Сил України бригадним генералом Геннадієм Шаповаловим.

У зустрічі також взяла участь начальник служби військового капеланства Командування Сухопутних військ ЗСУ полковник Лариса Полянська.

Під час спілкування сторони обговорили актуальну безпекову ситуацію, зокрема протистояння російській агресії та використання країною-окупантом структури Московського патріархату для досягнення своїх злочинних цілей. Також ішлося про міжнародну дипломатію, важливість консолідації підтримки України з боку світової спільноти, суспільно-політичну ситуацію в країні та духовну і моральну підтримку захисників України.

Окрема увага була приділена питанням налагодження подальшої співпраці між Церквою та Сухопутними військами, розвитку інституту капеланського служіння, зокрема удосконаленню процедури призначення священнослужителів на посади військових капеланів й важливість співпраці у реабілітації поранених воїнів і ветеранів.

«Триває важка і жертвна боротьба з російськими загарбниками за свободу нашого народу. Перед нашим поколінням стоїть надзвичайно важливе завдання – зберегти Державу і Церкву. Це велика відповідальність і виклик, здолати який ми можемо лише маючи непохитну віру та єдність. Тож нехай Господь і надалі допомагає нам в цьому», – зазначив Предстоятель автокефальної Православної Церкви України.

Предстоятель у Софії Київській передав копію Томоса волонтерам «Пташки Перемоги»

31 липня 2025 року у стінах Святої Софії Київської Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній підписав та передав копію Томоса про автокефалію Православної Церкви України волонтерам ініціативи «Пташки Перемоги». Цей символічний акт став частиною благодійного проєкту, мета якого – зібрати кошти на підтримку Збройних Сил України – евакуацію поранених захисників Батьківщини, та на відбудову українськомовної Келії на Святій Горі Афон.

У заході також взяли участь настоятель Малої Софії протоієрей Петро Ландвितович та голова Паломницького Центру ПЦУ протоієрей Роман Когут.

Під час урочистої події Предстоятель Православної Церкви України підписав

копію історичного документа та звернувся до присутніх зі словом, подякувавши волонтерам за жертвовну працю та патріотизм.

«Нам треба зберегти українську державу – буде українська держава, буде українська Церква і буде все українське. Ми до кінця будемо боротися, адже в нас немає іншої Батьківщини. У нас є ненька Україна, і ми будемо за неї боротися до кінця. Зрештою ми переможемо, адже правда, добро і світло завжди перемагають», – наголосив Митрополит Епіфаній.

Після молитви за перемогу України Його Блаженство вручив церковні нагороди активним учасникам волонтерського руху, відзначивши їхню відданість справі захисту Батьківщини.

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»

Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364